

Die Massora der östlichen und westlichen Syrer in ihren Angaben zum Buche Ruth nach fünf Handschriften.

Von Lic. Dr. G. Diettrich.

Abkürzungen.

A	= Mus. Brit. Add. 12138 (Saec. IX) nestorianisch.	
C	= Mus. Brit. Add. 7183 (Saec. XI—XII)	} jakobitisch.
E	= Mus. Brit. Add. 14684 (Saec. XII)	
V	= Rom, Vatic. Syr. No. 152 (Saec. X)	
W	= Paris, Bibl. Nat. Syr. No. 64 (Saec. XI)	
P	= Londoner Polyglotte, London 1657.	
Brockelm.	= C. Brockelmann, Lexicon Syriacum, Berlin 1895.	
N.	= Th. Nöldeke, kurzgefasste syr. Grammatik, Leipzig, 1880.	
Diettr.	= G. Diettrich, die Massorah der östl. und westl. Syrer in ihren Angaben zum Propheten Jesaia, London 1890.	

NB: Die ausführlichste Beschreibung der Codd. ACE siehe Diettr. l. c. pag. XI ff. und XXVI ff., die des Cod. V siehe Nic. Wiseman, horae syr. Rom. 1828 pag. 161—93 und die des Cod. W siehe Martin, Tradition Karkaphienne ou la Massore chez les Syriens, Journal Asiatique 1869 pag. 280—84.

ܐܘܕ ܩܩܘܒܐ ܕܡܫܝܬܐ
 ܘܥ ܩܩܘܒܐ ܕܡܫܝܬܐ ܕܩܩܘܒܐ.

Cap. I.

v. 1. ܩܩܘܒܐ ܫܩܩܘܒܐ ܕܩܩܘܒܐ ܕܩܩܘܒܐ ܕܩܩܘܒܐ ܕܩܩܘܒܐ
 v. 2. ܩܩܘܒܐ ܕܩܩܘܒܐ ܕܩܩܘܒܐ ܕܩܩܘܒܐ ܕܩܩܘܒܐ ܕܩܩܘܒܐ ܕܩܩܘܒܐ ܕܩܩܘܒܐ

Die Lesarten der jakobitischen Codices (incl. P).

I, 2^a: C dasselbe (ܩܩܘܒܐ), VW ܩܩܘܒܐ, P ܩܩܘܒܐ, E fehlt. 2^b: VW ܩܩܘܒܐ = et mulier ejus (wollen also wohl ܩܩܘܒܐ ausfallen lassen), P ܩܩܘܒܐ, CE fehlen.

-
- v. 20. וְאִתְּיָא חַיִּים גַּר אִימְתִּישׁ בְּחֶבֶב.
- אִלּוּ מִתְּיִיב^b בְּזִינְיָא בְּעַמְלָא.
- v. 21. וְחֶזְקָא בְּעִמְלָא מִתְּנַח אִתְּיָא לֵב בְּחֶבֶב.
- וְזִנְיָא בְּעִמְלָא^c.

Cap. II.

- v. 1. וּלְחֶבֶב אִבְיָא בְּחַיִּים יִיב מִיָּמָה בְּחַיִּים^a..
- בְּחַיִּים יִיבְחָא בְּעִמְלָא^c חֲזָרָא.
- v. 2. אִזְרָא לְבִנְמִילָא וְאִחְמֵלָא חֲמִילָא חַיִּים בְּחַיִּים
- וְעַבְדָּא וְעִמְלָא וְעִמְלָא^c..
- v. 6. וְהָא וְאִיָּא גַּם בְּחֶבֶב מִיָּמָה אִזְכַּר וְעִמְלָא.
- v. 7. וְאִתְּיָא אִחְמֵלָא חֲמִילָא חַיִּים בְּחַיִּים
- וְחֶזְקָא מִיָּמָה וְעִמְלָא בְּחֶבֶב^a..
- v. 8. גַּר עֲבָדָא בְּחַיִּים חֲזָרָא^a.. מִיָּמָה בְּחַיִּים
- מִיָּמָה^b וְעִמְלָא^c לֵב גַּם לְחֶבֶב^d.
- v. 9. וְעִמְלָא לֵב אִתְּיָא מִיָּמָה^a בְּחַיִּים בְּחַיִּים

20^a: P אִימְתִּישׁ d. h. er setzt fälschlich 2 pers. sing. impf. für 2 pers. plur. imperf.; CEVW fehlen. 20^b: P מִיָּמָה; CEVW fehlen. 21^a: AE fehlen; CV bringen aus v. 22 מִיָּמָה אִתְּיָא, P מִיָּמָה, W מִיָּמָה אִתְּיָא, cfr. v. 4^a.

II, 1^a: P מִיָּמָה = *cujus nomen*; CEVW fehlen. 8^a: P חֲמִילָא (Brockelm. pag. 197 dasselbe); CEVW fehlen. 8^b: P מִיָּמָה, cfr. N § 49B. CEVW fehlen. 8^c: P וְעִמְלָא = *et esto* cfr. N. § 260, CEVW fehlen. 8^d: P לְחֶבֶב d. h. (cfr. N. § 146) adj. fem. plur. c. suff. = *meine Dienerinnen*, während A subst. fem. plur. c. suff. = *meine Mädchen* liest. CEVW fehlen.

וְאַתָּה בָּרַךְ יְהוָה אֱלֹהֵינוּ אֱלֹהֵינוּ יְרַחֵם

אֱלֹהֵינוּ^b בְּעַד פְּלִיטָה^d וְנִשְׁכַּח לְחַיִּל.

v. 12. בְּעַד נִשְׁכַּח זְמַן אֲלֹהֵינוּ וְנִשְׁכַּח^a..

v. 13. וְאַתָּה בָּרַךְ יְהוָה אֱלֹהֵינוּ וְנִשְׁכַּח לְחַיִּל.

וְאַתָּה בָּרַךְ יְהוָה אֱלֹהֵינוּ וְנִשְׁכַּח לְחַיִּל.

וְאַתָּה בָּרַךְ יְהוָה אֱלֹהֵינוּ וְנִשְׁכַּח לְחַיִּל.

v. 14. וְאַתָּה בָּרַךְ יְהוָה אֱלֹהֵינוּ וְנִשְׁכַּח לְחַיִּל.

v. 15. וְאַתָּה בָּרַךְ יְהוָה אֱלֹהֵינוּ וְנִשְׁכַּח לְחַיִּל.

v. 16. וְאַתָּה בָּרַךְ יְהוָה אֱלֹהֵינוּ וְנִשְׁכַּח לְחַיִּל.

v. 17. וְאַתָּה בָּרַךְ יְהוָה אֱלֹהֵינוּ וְנִשְׁכַּח לְחַיִּל.

וְאַתָּה בָּרַךְ יְהוָה אֱלֹהֵינוּ וְנִשְׁכַּח לְחַיִּל.

v. 18. וְאַתָּה בָּרַךְ יְהוָה אֱלֹהֵינוּ וְנִשְׁכַּח לְחַיִּל.

v. 19. וְאַתָּה בָּרַךְ יְהוָה אֱלֹהֵינוּ וְנִשְׁכַּח לְחַיִּל.

וְאַתָּה בָּרַךְ יְהוָה אֱלֹהֵינוּ וְנִשְׁכַּח לְחַיִּל.

וְאַתָּה בָּרַךְ יְהוָה אֱלֹהֵינוּ וְנִשְׁכַּח לְחַיִּל.

9^a: P 'אָ = Adjektiv; E fehlt, zu CVW cfr. 9^c. 9^b: CVW dasselbe, P 'אָ wie N. § 176D. 9^c: Ausserdem bemerke, dass C(VW) folgende Lesarten bieten: וְאַתָּה בָּרַךְ יְהוָה אֱלֹהֵינוּ = vade, et si sitiveris, (vade) bibe; P dieselbe Wortfolge wie A; E fehlt. 9d: P בְּעַד = ex aquis, CEVW fehlen. 12^a: P וְאַתָּה בָּרַךְ יְהוָה אֱלֹהֵינוּ, CEVW fehlen. Ebenso IV, 7 und II. 13^a: W dasselbe, CV וְאַתָּה בָּרַךְ יְהוָה אֱלֹהֵינוּ, was indes ebenso gesprochen werden soll, wie die Schreibung von AW; E(P) fehlt. 13^b: CVW²P dasselbe, W: וְאַתָּה בָּרַךְ יְהוָה אֱלֹהֵינוּ (per errorem), E fehlt. 16^a: P וְאַתָּה בָּרַךְ יְהוָה אֱלֹהֵינוּ cfr. N. § 158E; CEVW fehlen. 18^a: P 'אָ cfr. N. § 49B, CEVW fehlen.

⚡ 20. v. 20. $\text{הַצִּיבָה נִחְסַב חֲזָקָהּ} \dots \text{הַצִּיבָה לֹא נִחְסַב} \dots$

⚡ $\text{עַם לִתְּבִיבָה חֲזָקָהּ} \dots$

21. v. 21. $\text{הַצִּיבָה לֹא נִחְסַב} \dots \text{וְנִחְסַב לְחֲזָקָתָהּ}$

$\text{וְיִשְׁבֹּט שִׁרְיָהּ} \dots$

22. v. 22. $\text{הַצִּיבָה נִחְסַב חֲזָקָהּ} \dots \text{וְיִשְׁבֹּט שִׁרְיָהּ} \dots$

⚡ $\text{אִם נִחְסַב חֲזָקָהּ} \dots \text{וְיִשְׁבֹּט שִׁרְיָהּ} \dots$

23. v. 23. $\text{אִם נִחְסַב חֲזָקָהּ} \dots \text{וְיִשְׁבֹּט שִׁרְיָהּ} \dots$

$\text{חֲזָקָהּ} \dots \text{וְיִשְׁבֹּט שִׁרְיָהּ} \dots$

Cap. III.

1. v. 1. $\text{בַּיּוֹם הַהוּא} \dots \text{וְיִשְׁבֹּט שִׁרְיָהּ} \dots$

2. v. 2. $\text{וְיִשְׁבֹּט שִׁרְיָהּ} \dots \text{וְיִשְׁבֹּט שִׁרְיָהּ} \dots$

3. v. 3. $\text{וְיִשְׁבֹּט שִׁרְיָהּ} \dots \text{וְיִשְׁבֹּט שִׁרְיָהּ} \dots$

⚡ 4. v. 4. $\text{וְיִשְׁבֹּט שִׁרְיָהּ} \dots \text{וְיִשְׁבֹּט שִׁרְיָהּ} \dots$

5. v. 5. $\text{וְיִשְׁבֹּט שִׁרְיָהּ} \dots \text{וְיִשְׁבֹּט שִׁרְיָהּ} \dots$

⚡ 6. v. 6. $\text{וְיִשְׁבֹּט שִׁרְיָהּ} \dots \text{וְיִשְׁבֹּט שִׁרְיָהּ} \dots$

20^a: P dasselbe, E הַצִּיבָה , was mir völlig unverständlich ist; CVW fehlen. 22^a: P חֲזָקָהּ , N. § 146 hat also das Richtige; CEVW fehlen.

22^b: P 'חֲזָקָהּ', Brockelm. pag. 65 hat also das Richtige; CEVW fehlen.

III, 2^a: P dasselbe, CV שִׁרְיָהּ , W שִׁרְיָהּ , d. h. also CVW lassen das הּ abfallen, E fehlt. 3^a: CV dasselbe, WP שִׁרְיָהּ cfr. N. § 158 E., E fehlt. 4^a: P שִׁרְיָהּ , CEVW fehlen.

- v. 7. **וְיָבִיחַ חֶזְקוֹ וְיִזְוֶהוּ וְחֻצְיָתָא וְעֵבֵרָא**
וְיִבְרַח וְיִסְרֹף דְּרִזְוֵהוּ..
- v. 8. **וְיִבְרַח חֶזְקוֹ וְיִסְרֹף דְּרִזְוֵהוּ..**
- v. 13. **וְיִבְרַח חֶזְקוֹ וְיִסְרֹף דְּרִזְוֵהוּ..**
וְיִבְרַח חֶזְקוֹ וְיִסְרֹף דְּרִזְוֵהוּ..
- v. 14. **וְיִבְרַח חֶזְקוֹ וְיִסְרֹף דְּרִזְוֵהוּ..**
וְיִבְרַח חֶזְקוֹ וְיִסְרֹף דְּרִזְוֵהוּ..
- v. 15. **וְיִבְרַח חֶזְקוֹ וְיִסְרֹף דְּרִזְוֵהוּ..**
וְיִבְרַח חֶזְקוֹ וְיִסְרֹף דְּרִזְוֵהוּ..
- v. 16. **וְיִבְרַח חֶזְקוֹ וְיִסְרֹף דְּרִזְוֵהוּ..**
וְיִבְרַח חֶזְקוֹ וְיִסְרֹף דְּרִזְוֵהוּ..

Cap. IV.

- v. 1. **וְיִבְרַח חֶזְקוֹ וְיִסְרֹף דְּרִזְוֵהוּ..**
- v. 4. **וְיִבְרַח חֶזְקוֹ וְיִסְרֹף דְּרִזְוֵהוּ..**
וְיִבְרַח חֶזְקוֹ וְיִסְרֹף דְּרִזְוֵהוּ..
- v. 5. **וְיִבְרַח חֶזְקוֹ וְיִסְרֹף דְּרִזְוֵהוּ..**
וְיִבְרַח חֶזְקוֹ וְיִסְרֹף דְּרִזְוֵהוּ..

7^a: C 'מ', VW 'מ' cfr. Brockelm. pag. 112, P 'סגל', E fehlt. Ausserdem beachte, dass V¹ ח für ו der zweiten Hand hat und cfr. Diettr. pag. 63 sub XLII, 1¹.. 7^b: CWP ו, V lässt Rukk. und Qušš. bei א zu, E fehlt. 7^c: P 'מ', CVW 'מ'; E fehlt. 7^d: C dasselbe, VW 'מ', was indess auch AC wohl gesprochen haben, E fehlt. 8^a: P 'מ', CEVW fehlen, cfr. N. § 94D. 13^a: P hat für die letzten vier Worte: **וְיִבְרַח חֶזְקוֹ וְיִסְרֹף דְּרִזְוֵהוּ..** et si autem non voluerit te postulare, CEVW fehlen. 16^a: P 'מ', CEVW fehlen, cfr. II, 22^a.

IV, 1^a: P (Lee) 'מ' = qui praeteriit, CEVW fehlen. 1^b: In v. 3 hat P 'מ', E 'מ', CVW fehlen. Aber hier muss E irren. 4^a: P 'מ' (Af. Impt. = et fac scire); CEVW fehlen. 5^a: P hat an Stelle der letzten beiden Worte nur **וְיִבְרַח חֶזְקוֹ**, CEVW fehlen. 5^b: P 'מ' cfr. ferner I, 4^a und I, 21^a; CEVW fehlen.

v. 6. **וְהָיָה בְּהַיָּבֵשׁ הַזֶּה וְהַיָּבֵשׁ הַזֶּה וְהַיָּבֵשׁ הַזֶּה וְהַיָּבֵשׁ הַזֶּה וְהַיָּבֵשׁ הַזֶּה**
וְהַיָּבֵשׁ הַזֶּה

v. 7. **וְהָיָה בְּהַיָּבֵשׁ הַזֶּה וְהַיָּבֵשׁ הַזֶּה וְהַיָּבֵשׁ הַזֶּה**
וְהַיָּבֵשׁ הַזֶּה

v. 8. **וְהָיָה בְּהַיָּבֵשׁ הַזֶּה**

v. 11. **וְהָיָה בְּהַיָּבֵשׁ הַזֶּה וְהַיָּבֵשׁ הַזֶּה וְהַיָּבֵשׁ הַזֶּה**
וְהַיָּבֵשׁ הַזֶּה

וְהָיָה בְּהַיָּבֵשׁ הַזֶּה וְהַיָּבֵשׁ הַזֶּה וְהַיָּבֵשׁ הַזֶּה
וְהַיָּבֵשׁ הַזֶּה

v. 13. **וְהָיָה בְּהַיָּבֵשׁ הַזֶּה וְהַיָּבֵשׁ הַזֶּה וְהַיָּבֵשׁ הַזֶּה**
וְהַיָּבֵשׁ הַזֶּה

v. 14. **וְהָיָה בְּהַיָּבֵשׁ הַזֶּה וְהַיָּבֵשׁ הַזֶּה**
וְהַיָּבֵשׁ הַזֶּה

v. 15. **וְהָיָה בְּהַיָּבֵשׁ הַזֶּה וְהַיָּבֵשׁ הַזֶּה וְהַיָּבֵשׁ הַזֶּה**
וְהַיָּבֵשׁ הַזֶּה

וְהָיָה בְּהַיָּבֵשׁ הַזֶּה וְהַיָּבֵשׁ הַזֶּה וְהַיָּבֵשׁ הַזֶּה
וְהַיָּבֵשׁ הַזֶּה

v. 16. **וְהָיָה בְּהַיָּבֵשׁ הַזֶּה וְהַיָּבֵשׁ הַזֶּה וְהַיָּבֵשׁ הַזֶּה**
וְהַיָּבֵשׁ הַזֶּה

v. 17. **וְהָיָה בְּהַיָּבֵשׁ הַזֶּה וְהַיָּבֵשׁ הַזֶּה**
וְהַיָּבֵשׁ הַזֶּה

v. 20. **וְהָיָה בְּהַיָּבֵשׁ הַזֶּה וְהַיָּבֵשׁ הַזֶּה**
וְהַיָּבֵשׁ הַזֶּה

v. 22. **וְהָיָה בְּהַיָּבֵשׁ הַזֶּה וְהַיָּבֵשׁ הַזֶּה וְהַיָּבֵשׁ הַזֶּה**
וְהַיָּבֵשׁ הַזֶּה

עֵינַי וְהַיָּבֵשׁ

11^a: P וְהָיָה = illarum, CEVW fehlen. 11^b: EP dasselbe, doch beachte, dass E ו mit Qušš, d. h. mit Qušš. conjunktiv. (cfr. Diettrich, Z. A. W. 1900, pag. 157) schreibt; CVW fehlen. 16^a: P lässt die letzten beiden Worte aus, CEVW fehlen. 17^a: EP حَقَّتْ; CVW fehlen. 17^b: E bringt aus v. 18 וְהָיָה, wobei zu beachten ist, dass er diese Form des Qušš. sonst nur bei griech. π setzt. CVW fehlen. 20^a: P dasselbe (וְהָיָה), E וְהָיָה cfr. Diettr. pag. XLVI, δ. CVW fehlen. 22^a: P וְהָיָה, CEVW fehlen.

Zusammenstellung der wichtigsten Resultate.

I. Randglossen des Codex A in alphabetischer Reihenfolge.

ⲓ ⲛⲓ I, 15. II, 22. IV, 15.

ⲓ ⲛⲓ III, 13 (2 ×). IV, 4.

ⲓ ⲛⲓ = fac ascendere (in legendo) I, 4. IV, 5.

[ⲓⲛⲓ] ⲓⲛⲓ; (zeigt an, dass der damit eingeleitete Satzteil auf den Accent 'elâyâ folgt) I, 13.

ⲓ ⲓⲛⲓ = supprime (in legendo) I, 11. I, 21. II, 13.

ⲓ ⲓⲛⲓ I, 8. III, 6. IV, 15.

ⲓⲛⲓ = instrue vocali I, 20 (2 ×). III, 4. III, 7.

ⲓ ⲓⲛⲓ I, 7.

II. Die Varianten von orthographischer Bedeutung, sofern sie der syr. Grammatik im Allgemeinen zu Gute kommen, sind schon in den Fussnoten durch Hinweis auf die betreffenden §§ bei Nöldeke u. s. w. erklärt.

III. Die Varianten von orthographischer Bedeutung, sofern sie speziell der syr. Lexikographie zu Gute kommen.

ⲓⲛⲓⲛⲓ I, 2^a.

ⲓⲛⲓⲛⲓ I, 2^c.

ⲓⲛⲓ II, 22^b.

ⲓⲛⲓ IV, 22^a.

ⲓⲛⲓ III, 7^c.

ⲓⲛⲓ III, 8^a.

ⲓⲛⲓⲛⲓ III, 2^a.

ⲓⲛⲓ III, 7^a.

ⲓⲛⲓ I, 2^d.

ⲓⲛⲓⲛⲓ I, 4^a. 21^a. (22)

IV, 5^b.

ⲓⲛⲓ I, 2^c.

ⲓⲛⲓ II, 8^a.

ⲓⲛⲓ IV, 20^a.

ⲓⲛⲓ I, 9^a.

ⲓⲛⲓ IV, 17^a.

ⲓⲛⲓ I, 4^b.

ⲓⲛⲓ IV, 17^b (18)

ⲓⲛⲓ II, 9^a.

VI. Varianten von sinnverändernder Bedeutung, sofern sie in Betracht kommen:

a) für die Geschichte des Pešittotextes.

I, 2^b. 8^a. 11^a. II, 1^a. 8^c. 9^c. 9^d. 20^a. III, 4^a. 13^a.

VI, 1^a. 4^a. 5^a. 16^a.

b) für die Geschichte der Pešittoauslegung.

I, 13^a. 20^a. 20^b. II, 8^d. 9^a. 13^b. III, 8^a. IV, 1^b. 11^a.
